

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษากับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาอื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาประกอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 2 ชุด คือ

- แบบสอบถามครู เพื่อถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้สร้างแบบสอบถามเป็น 2 แบบ คือ แบบเลือกตอบ (Multiple choice) และแบบปลายเปิด (Open - end) โดยอาศัยแนวในการสร้างจากหนังสือ และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความส่วนตัวของครู กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดทำปัญหาและอุปสรรคที่ประสบ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ

- แบบสอบถามนักเรียน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อความส่วนตัวของนักเรียน ส่วนที่สองเป็นรายละเอียดของกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมี 6 ประเภทใหญ่ ๆ แบ่งเป็นย่อยได้ 52 ข้อ โดยจัดเป็นอันคับคะแนนให้นักเรียนเลือกตอบตามความมากน้อยที่นักเรียนได้เคยกระทำ โดยกำหนดไว้ว่าถ้าทำอยู่เสมอ ๆ หมายถึงทำเป็นประจำสม่ำเสมอตลอดทุกภาคการศึกษาตลอดปี ให้ 2 คะแนน นาน ๆ ทำครั้ง หมายถึงทำปีละ 1-2 ครั้ง ให้ 1 คะแนน ไม่เคยทำเลยให้ 0 คะแนน ทั้งนี้เพื่อนำคะแนนจากการรวมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษามาหาความสัมพันธ์กับผลการเรียนวิชาอื่นของนักเรียน โดยถือคะแนนสอบประจำภาคกลางเฉพาะหมวดสังคมศึกษาในปีการศึกษา 2517 ของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

- นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปทดลองกับครูสอนสังคมศึกษา 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 15 คน ในโรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม เพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขก่อนจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามที่แท้จริง

2. วิธีสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 8 โรงเรียน เป็นโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

1. โรงเรียนวัดมกุฏ
2. โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
3. โรงเรียนสตรีศรีอยุธยา
4. โรงเรียนสายปัญญา
5. โรงเรียนอานวยศิลป์
6. โรงเรียนสันติราษฎร์บำรุง
7. โรงเรียนราชินีบน
8. โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์

ตัวอย่างประชากรที่ใช้คือ ครูสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างนี้ทุกคน ซึ่งมีอยู่ 35 คน และสุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ทุกห้องเรียนมาร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือจับสลากตามเลขที่ของนักเรียนที่มีอยู่ในบัญชีรายชื่อประจำชั้น ได้นักเรียน 350 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เลือกไว้แล้ว พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ให้อาจารย์ใหญ่ทราบ แล้วกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน แบบสอบถามที่ส่งให้ครู 35 ชุด ได้คืนมา 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.71 ส่วนแบบสอบถามนักเรียนส่งไป 350 ชุด ได้คืนมา 331 ชุด (แบ่งเป็นแผนกวิทยาศาสตร์ 171 ชุด แผนกศิลป์ 160 ชุด) คิดเป็นร้อยละ 94.57

คัดลอกคะแนนสอบประจำภาคกลางเฉพาะหมวดวิชาสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2517 ของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามจาก ต. 2 ก. ของโรงเรียน ซึ่งคิดคะแนนสอบแยกออกเป็น 2 แผนก แผนกวิทยาศาสตร์มีคะแนนรวม 120 คะแนน แผนกศิลป์มีคะแนนรวม 170 คะแนน ทั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นคะแนนผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา

4. วิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะแยกออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นการวิเคราะห์ค่าตอบของครูที่ตอบแบบสอบถามโดยศึกษาค่าตอบเป็นร้อยละของจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม นำเสนอในรูปของตาราง

ส่วนที่สอง ตรวจสอบคำตอบจากแบบสอบถามของนักเรียนเพื่อศึกษาระดับกิจกรรมเสริมหลักสูตร แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันกับสัมฤทธิผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ได้จาก ค. 2 ก. ของโรงเรียน โดยใช้สูตร¹

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

โดยแยกเป็นแผนกวิทยาศาสตร์และแผนกศิลป์ แล้วนำมาทดสอบความมีนัยสำคัญของค่า r_{XY} ที่ระดับ .05

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประคอง กรรณสูต สติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร ไทยวัฒนาพานิช, 2508) หน้า 90.